

Η κρίση συμπαρασύρει την οικογένεια ή η οικογένεια ελέγχει την κρίση; (Κωνσταντίνος Γανωτής)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 23 Νοεμβρίου, 2017

Κρίση λέμε μια χρονική περίοδο μεγάλων προβλημάτων που βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή των άνθρωπων. Ή πρώτη κρίση ξέσπασε μέσα στὸν Παράδεισο κιόλας ὅπου ὁ Άδαμ ἀκούσε τὸ “Ἄδαμ ποῦ εἶ” κι ἐφοβήθηκε. Αὐτὸς ὁ φόβος ἦταν ἡ πρώτη κρίση. Οἱ πρωτόπλαστοι ἦταν ἥδη οἰκογένεια.

Κι ἀκολουθοῦν ἰδρῶτες, ἀγκάθια, τριβόλια, πόνοι τῆς γέννησας κι ἀποστροφὴ τῆς Εὔας στὴν ἔξουσία τοῦ ἄντρα της. Τί ἐδίδαξε αὐτὴ ἡ πρώτη οἰκογένεια στὰ παιδιά της; Τὸ ἔνα ἦταν ὁ ἀθῷος Ἀβελ, τὸ ἄλλο ὁ φονικὸς Κάϊν. Ή οἰκογένεια σὲ κορύφωση κρίσης: Προβλήματα οἰκονομικά, ήθικά, ὑπαρξιακά. Ό θάνατος παρὼν ἥδη. Ό Κάϊν εἶχε ἀκόμα τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ἐπρεπε κάπου νὰ κρύψει τὸ τρέμουλο, που τὸν κατεῖχε (“ἔσει στένων καὶ τρέμων”), κάπου νὰ κρύψει τοὺς στεναγμούς του. Καὶ ... “ὁ δὲ Κάϊν ἦν οἴκοδομῶν πόλιν”. Κι ἔτσι μὲ τὴν πρώτη πόλη ἀρχισε ὁ πολιτισμός. **Ο πολιτισμὸς εἶναι μία διαχρονικὴ, παγκόσμια κρίση. Εἶναι μιὰ ύποκατάσταση τοῦ Παραδείσου.** Ό Άδαμ ἐγκαταστάθηκε κατέναντι τοῦ Παραδείσου, τὸν ἔβλεπε μὲ τὶς πύλες του κλεισμένες καὶ θρηνοῦσε. Ό Κάϊν ὅμως εἶχε στρέψει τὶς πλάτες του στὸν Παράδεισο κι ἔβλεπε στὸ μέλλον, ἔνα μέλλον που ξεκινοῦσε ἀπὸ τὸν ἴδιο κι ἀπέβλεπε στὴν “εύτυχία” τοῦ γυιοῦ του Ἐνώχ, που τ' ὄνομά του ἔδωσε ὁ Κάϊν στὴν πόλη που ἔχτιζε. Νά, ἔτσι γεννήθηκε ὁ αινθρωπισμός. “Τὰ παιδιά μας νὰ εύτυχήσουν· τί ἄλλο καλύτερο;”.

Κι ἀκολούθησε μιὰ σειρὰ γενεῶν που ὄνομάστηκαν ἄνθρωποι. Ή Εὔα ὅμως ἐγένηνησε κι ἄλλο γυιὸ καὶ εἶπεν “έξανέστησεν ὁ Θεὸς σπέρμα ἔτερον ἀντὶ τοῦ Ἀβελ...” Αὐτὸς ἦταν ὁ Σὴθ καὶ γυιὸς τοῦ Ἐνώχ, “ἡλπισον ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ”. Κι ἀπὸ τότε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάϊν ὄνομάζονται στὴ Γένεση “ἄνθρωποι”, ἐνῷ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἐνώχ ὄνομάζονται “νίοι τοῦ Θεοῦ”. Άπὸ τὶς δύο γενεαλογικὲς παραδόσεις κυοφορήθηκε ἡ παγκόσμια κρίση, που κατέληξε στὸν “Κατακλυσμό”. Μικρὴ κρίση ἦταν ὁ κατακλυσμός; Όλες οἱ ἄλλες κρίσεις που πέρασε ἡ ἀνθρωπότητα δὲν ἔφτασαν στὴν τραγικότητα τοῦ κατακλυσμοῦ. Μὲ τὸν κατακλυσμὸν ἀφανίστηκαν οἱ “ἄνθρωποι” ἀλλὰ καὶ οἱ “νίοι τοῦ Θεοῦ” που ἔσμιγαν μὲ τὶς θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων. Κι ἔμεινε ὁ Νῶε μὲ τὴν κιβωτό του γιὰ νὰ συνεχίσει τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου!

Κι ἀν δὲν ἔδήλωνε ὁ Κύριος ὅτι δὲν θὰ ξανακάνει κατακλυσμὸν στὸν κόσμο, θὰ εἶχε

λόγους νὰ κάνει πολλοὺς κατακλυσμοὺς ἀκόμα. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι συνέχισαν τὸν πολιτισμό, ξέχασαν καὶ οἱ ἄλλοι ὅτι εἴναι “νίοὶ τοῦ Θεοῦ” καὶ ὅλοι **παραδόθηκαν στὶς ἐπιθυμίες τους**, ποὺ ἔγιναν καθοριστικὲς δυνάμεις πρὸς κάθε δραστηριότητα. Ή κρίση βέβαια συνεχίζεται καὶ δείχνει τὸ ἀπαίσιο πρόσωπό της μὲ τὸ φόβο τῶν ἀδυνάτων, τὴ βίᾳ τῶν δυνατῶν καὶ τὴν κατάθλιψη ὅλων. **Η κατάθλιψη ἔγινε τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ πολιτισμοῦ**, περισσότερο βέβαια τῶν ἰσχυρῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδυνάτων ποὺ ὄνειρεύονται κι αὐτοὶ νὰ γίνουν ἰσχυροί. Κι ἔτσι οἱ ἄνθρωποι ζοῦν μέσα σὲ πολιτισμικὸ ὄργασμὸ βουτηγμένοι στὴν κατάθλιψη, γεμάτοι ἐνοχὲς, καὶ πεθαίνουν ἀπαρηγόρητοι καὶ ἀνυποψίαστοι γιὰ τὸ υόημα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Αὐτὸ εἴναι κρίση νοήματος τῆς ζωῆς καὶ κρίση εύτυχίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐτσι λ.χ. ὑψώθηκε ἀπὸ τὸν Περικλῆ ἡ μεγαλοπρεπῆς εἰκόνα τῆς Αθηναϊκῆς Πολιτείας, γιὰ τὴν ὁποία ἔκρινε ὁ στρατηγὸς ὅτι ἀξίζει καὶ ἐπιβάλλεται νὰ πεθαίνουν τὰ παλληκάρια της γι' αὐτήν, ἡ Αθηναϊκὴ πολιτεία ὅμως ἀφοῦ διέτρεξε μιὰ τροχιὰ τριακονταετίας μὲ ἀνήκουνστα ἐγκλήματα κατέληξε σὲ μιὰ δραματικὴ πτώση σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἡταν μιὰ κρίση, κρίση ἀπαρηγόρητη μὲ γενικὴ δυστυχία καὶ ψυχική-πνευματικὴ ἀλλὰ καὶ ὄλική.

Ἀπ' αὐτὴν τὴν κρίση δὲν βγῆκαν οἱ Αθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὕτε μὲ τοὺς θριάμβους τοῦ Μεγάλου Ἄλεξάνδρου. Συνεχίστηκε βαρύτερα μὲ τοὺς Ρωμαίους. Καὶ ἡ δοξασμένη σοφία τους ἔγινε μία κομψὴ Ἀττικὴ φλυαρία, ποὺ τὴν ἐπιδοτοῦσαν οἱ Ρωμαῖοι γιὰ νὰ κοσμεῖ τὴ βαρβαρότητά τους.

Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ διαρκὴς μέσα στοὺς αἰῶνες κρίση ἦταν αἰσθητὰ καὶ οὐσιαστικὰ κρίση τῆς οἰκογένειας. Ἀλήθεια ποιός θὰ συμπονούσε τὸν βασανισμένο ἄνθρωπο τῆς κρίσης αὐτῆς; Οἱ ἀρχοντες, οἱ γείτονες, οἱ στρατηγοί; Κανένας ἀπ' αὐτούς. Μόνον ἡ οἰκογένεια τοῦ καθενός, ἡ μάννα του καὶ οἱ ἄλλοι δικοί του τὸν συμπονοῦσαν κι αὐτὸ ἦταν ἡ μοναδική του παρηγοριά. Ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ δικοί του ἦταν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ μόνοι ὑπεύθυνοι νὰ τὸν παιδαγωγήσουν ἔτσι ὥστε, νὰ μὴ ρίχνει στὴν ὁδύνη τὰ παιδιὰ τῶν ἄλλων μαννάδων.

Όταν οἱ Αθηναῖοι κατακρεουργοῦσαν μέσα σ' ἔνα οἰκόπεδο τοὺς χίλιους Μυτιληναίους τὸ 428, αὐτοὶ ποὺ τὸ ἀποφάσισαν κι αὐτοὶ ποὺ τὸ ἐκτέλεσαν εἶχαν μία οἰκογένεια, ποὺ δὲν τοὺς δίδαξε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ στὸν διπλανὸ ἄνθρωπο. Δὲν ἦταν ἔνα λάθος ἀλλὰ μία πρακτικὴ συνηθισμένη ποὺ ἐπαναλαμβανόταν συχνὰ στὴ Σάμο, στὴν Αἴγινα κι ἀλλοῦ.

Δὲν ὑπῆρχε μία μάννα μέσα στὸ νοῦ τους σὰν τῇ Μπουράπενα στὸ ἔργο “Ἐρω-
ῆρως” τοῦ Παπαδιαμάντη, νὰ ἔρθει στὸ νοῦ τοῦ γυιοῦ της τοῦ Γιώργη καὶ νὰ τοῦ φωνάξει στὴν κρίσιμη στιγμή. - Τί πᾶς νὰ κάνεις, παιδί μου!?

Στοὺς Μηλίους οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ τοὺς ἔσφαξαν τελικά, ἀπολογήθηκαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διαφυλάξουν τὴν ἴδεα τῆς δύναμης τῆς πόλεως καὶ στοὺς Σπαρτιάτες ἀπολογήθηκαν πῶς ὅ, τι κάνουν ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ φόβο, τὴ δόξα καὶ τὸ συμφέρον. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ἥθος ἐμαύρισαν τὴν ψυχή τους ἀνεπανόρθωτα καὶ τὴ ζωὴ ὄλων τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ δὲν ἀναφέρεται ὡς κρίση ἀπὸ τοὺς ιστορικούς. "Ισα-ἴσα θαυμάζεται ὡς "χρυσοῦς αἰώνας"!

Αὐτὴ τὴν ἀχαρακτήριστη καὶ ψύχραιμη λογική, ποὺ ἔμπινέει τοὺς Ἀθηναίους πρὸς μιὰ τόσο ἀπάνθρωπη συμπεριφορὰ δὲν θὰ τὴν ποῦμε κρίση; Μάλιστα θὰ τὴν ποῦν οἱ κριτικοὶ κρίση ἥθικῶν ἀξιῶν.

Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει τὸ μυστικὸ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει τὸ σπλάγχνο νὰ θρηνήσει γιὰ τὴν ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων, γιατὶ ὅλοι γιὰ πολλὰ χρόνια ὑπῆρξαν παιδιὰ-μέλη μιᾶς οἰκογένειας. **Οσοι καταχράστηκαν ἔξουσίες καὶ ταμεῖα, ὅσοι διέπραξαν ἀπάτες καὶ δωροληψίες, ὅσοι καταδολιεύτηκαν τὸ δημόσιο πλοῦτο κι ἔγιναν αἴτιοι τῆς κρίσης ποὺ μαστίζει τὴ χώρα μας,** καθὼς καὶ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου, ὅλοι εἶχαν κάποτε καὶ πολλοὶ ἀκόμα ἔχουν μιὰ μάννα, ἔνα πατέρα, ποὺ ἀπ' τὴν παιδική τους ἡλικία ἔβλεπαν τὴν τάση τῶν παιδιῶν τους γιὰ τὴν ἀμαρτία καὶ δὲν πόνεσαν γι' αὐτό, δὲν τὸ δασκάλεψαν νὰ γίνει καλὸ παιδί, δὲν τὸ λυπήθηκαν γιὰ τὸ συφοριασμένο τέλος, ποὺ θὰ τὸ εὔρει ἀναπόφευκτα.

Τὰ παιδιά μας διδάσκονται στὰ σχολεία τους κυριολεκτικὰ τὴ διαφθορά· τὴ διδάσκονται κυρίως ἀπὸ τὰ σχολικὰ βιβλία. Οἱ δάσκαλοι ὅσοι εἶναι εύσεβεῖς δοκιμάζονται ἀπὸ μιὰ καινούργια χοῦντα τοῦ Ὕπουργείου Παιδείας. Οἱ οἰκογένειες ἔχουν πλήρη ἄγνοια καὶ δείχνουν πλήρη ἀδιαφορία γιὰ τὴν παιδεία τῶν παιδιῶν τους, γιὰ τὸ ἥθος τῆς παιδείας τους.

Εἶναι ὑποδουλομένοι στὴν ἀκράδαντη πεποίθηση ὅτι τὸ μόνο πρέπον καὶ ἀναγκαῖο σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ εἶναι ἡ δύναμη, δύναμη κυρίως τοῦ πλούτου. **Ότι δὲν ἀντιστρατεύεται αὐτὸ τὸ ἰδαικὸ τῆς δύναμης εἶναι ἀνεκτὸ καὶ εὐπρόσδεκτο.** Ἄν θέλει νὰ γίνει δηλαδὴ ἡ κόρη τους πορνοστὰρ μὲ μεγάλες ἀμοιβές, συνήθως τὸ δέχονται εὐχάριστα καὶ μὲ καμάρι· Ἄν ὅμως αὐτὸ γίνει μὲ πολὺ χαμηλὴ ἀμοιβὴ, τότε ντρέπονται, γιατὶ σ' αὐτὸ καταλήγουν οἱ φτωχοὶ ἀνθρωποι.

Γιὰ νὰ μιλήσουμε μὲ ἀπόλυτη καθαρὴ κρίση, θὰ πρέπει νὰ συστήσουμε στὸν κόσμο τὴ μετάνοια καὶ τὴν πίστη στὸ Θεὸ ως ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης (καὶ αὐτῆς ποὺ περνᾶμε στὶς μέρες μας καὶ τῆς παγκόσμιας διαχρονικῆς κρίσης).

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πολὺς κόσμος δὲν εῖναι πρόθυμος νὰ ζητήσει μιὰ λύση ἀποκλειστικὰ ἐκκλησιαστική, ἀναζητοῦμε καὶ ἄλλες φυσικὲς θᾶλεγες κανεὶς ἀνθρωπολογικὲς προϋποθέσεις. Ἡ οἰκογένεια ποὺ ἔχει φυσικὴ καὶ πινευματικὴ δυναμικὴ στὴ σχέση τῶν γενεῶν ἔχει ἀκόμα τὸ κῦρος καὶ τὸ χρέος νὰ ὀδηγήσει τὰ τέκνα στὴν ἀρετὴν ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν κάθε ἀνθρωπο τούτης τῆς γῆς ἄλλὰ καὶ ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὰ ἴδια τὰ τέκνα τῆς.

Ζοῦμε μέσα σὲ μιὰ κοινωνία ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν κακία. Ὅλοι εἴμαστε γεννημένοι ἀπὸ κάποια μάννα καὶ κάποιον πατέρα.. Ὑπάρχουν δηλαδὴ αὐτοὶ ποὺ μᾶς ἀγάπησαν (τουλάχιστον περισσότερο ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους) σὰν γέννημά τους. **Στοιχειώδης εὐθύνη τοῦ κάθε γονιοῦ εῖναι νὰ μὴ φέρει πόνο στὸν κόσμο τὸ παιδί του καὶ φυσικὰ νὰ μὴν πουνέσει τὸ ἴδιο.** Σήμερα φαίνεται ὅτι πολλοὶ γονεῖς τὸ ἔχουν χάσει τὸ χρέος τους αὐτό. Κι ἐμεῖς ἔχουμε ως Χριστιανοὶ περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους τὴν δύναμην νὰ φέρουμε τέτοιους ανθρώπους στὴ ζωή.

Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια ποὺ ἔδωσε τόσους ἀγίους καὶ μάρτυρες στὴ ζωὴ καὶ διασώζει μέσα στὴν καθημερινὴ πρακτική της τὴν ἀσκητικὴν ἀγωγὴν τόσων αἰώνων, **αὐτὴ ἡ οἰκογένεια μπορεῖ νὰ ἀνακόψει κάθε κρίση** καὶ νὰ στήσει πολλὰ τέκνα τῆς στὰ δεξιὰ τοῦ Κυρίου κατὰ τῆς ἡμέρα τῆς κρίσης.

Ξέρουμε ὅλοι ὅτι ἡ οἰκογένεια ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ κάθε κρίση σ' αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ ὅτι κάθε κρίση γεννήθηκε μέσα σὲ οἰκογένειες, σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ἀποτυχιῶν τους. Ἀρα δὲν παρασύρει τὴν οἰκογένεια στὴ δυστυχία καμμία κρίση, ἀλλὰ τουναντίον ἡ οἰκογένεια στὴν ἀποτυχία της νὰ λειτουργήσει σύμφωνα μὲ τὴν εὐλογίαν καὶ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, φέρνει τὴν κρίση, τὴν κάθε κρίση στὴ ζωὴ.

Γιὰ νὰ ἀποφασίσει ἔνα ζευγάρι νὰ κάνουν μιὰ σωστὴ οἰκογένεια, πρέπει νὰ ἔχουν ἔνα ὄραμα ζωῆς, ἔνα ὄραμα ποὺ ἐνῷ δὲν μειώνει τὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχία τοῦ ζευγαριοῦ τὴν βάζει σὲ μιὰ τιμητικὴ ὑπηρεσία τῆς παγκόσμιας εὐτυχίας μαζὶ μὲ τὴ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐγκαθίσταται μὲ τὴ χάρη τους στὸ σπίτι τους. Ὕστερα πρέπει ἡ οἰκογένεια αὐτὴ νὰ ἀγαπήσει τὴ θυσία καὶ τὸ μαρτύριο ἀκόμα, ποὺ πρέπει νὰ σηκώσει μὲ τὴν ἐπιλογὴ της. Ὄταν τὸ μαρτύριο τὸ ἀγαπήσει μὲ ἐνθουσιασμό, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐτυχία στὴ ζωὴ. Κι ὅμως δὲν μπορεῖ εὔκολα νὰ τὸ πεῖ κανεὶς στὴν ἐποχή μας, γιατὶ ἔχει ἐπικρατήσει μιὰ ἀντίθετη φιλοσοφία ζωῆς. Καὶ ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια καλεῖται νὰ πολεμήσει μὲ τὰ αὐτονόητα τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Εἶναι δηλαδὴ ἐπαναστάτης.

Ἡ οἰκογένεια-ἐπαναστάτης πηγαίνει κόντρα στὴν κρίση γιατὶ ἀσκεῖται στὴν ὄλιγάρκεια καὶ τὰ εἰσοδήματά της ασφαλίζονται ἀπὸ αὐτὴ τὴν ὄλιγάρκεια

καὶ ἀπὸ τὴν **φιλανθρωπία**, ὅπως συνέβη μὲ τὴν Φιλοθέη τὴν Αθηναία. **Άντεχει στὶς περιπέτειες καὶ στὶς θλίψεις μὲ τὸ ἀναμμένο καυτήλι καὶ τὴν θερμὴν προσευχὴν.** Φιλοξενεῖ τὸν ἴδιο τὸ Θεό στὸ σπίτι της ἀλλὰ καὶ στὰ ἴδια τὰ σώματα τῶν μελῶν της.

Ἡ ἀνθρωπότητα καὶ στὴν καλύτερη ἀκόμα ἐκδοχή της βλέπει τὸ τέλος τῆς Ἰστορίας πολὺ μακρινό, ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια κοινωνεῖ καὶ γεύεται αὐτὸν τὸ τέλος σὲ κάθε λειτουργία. Καὶ μ' αὐτὴ τὴν δυναμικὴν ποὺ εἶναι ἡ τελειότερη στὸν κόσμο τρέφει τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος γιὰ κάθε προκοπή.

(Πηγή: konstantinosganotis.gr, Δακτυλογράφηση & Φιλολογικὴ Ἐπιμέλεια: Αἰκατερίνη Κόρμαλη Γανωτῆ)